

Надія СКОРОХОВА,

вчитель початкових класів вищої кваліфікаційної категорії,
старший вчитель Липецької загальноосвітньої школи
ім. П.В.Щепкина Харківського р-ну Харківської обл.

Учителю, яким буде твій майбутній учень? *Тотуємо дітей до навчання у школі*

Запитання *Чи варто навчати дітей до школи?* Давно вже перестало бути дискусійним. Закон України "Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу" (від 06.07.2010 № 2442-VI) передбачає надання обов'язкової дошкільної освіти всім дітям, які досягли 5-річного віку.

Проте не всі діти, які досягли цього віку, охоплені дошкільними початковими закладами. Тому останнім часом і почали працювати групи підготовки до школи при загальноосвітніх навчальних закладах. А перед учителями постало нове питання: *чому і як навчати дітей до школи?*

Свого часу постало це запитання і переді мною. Щоб відповісти на нього, я пригадала проблеми, з якими я стикалася в роботі з 6-річними учнями.

Учителі початкових класів добре знають, що найскладніше у школі не тим дітям, які мають недостатній обсяг знань, а тим, хто не може виконувати свою нову соціальну роль – роль учня. Ця роль вимагає від дитини відповідних навичок: вміння слухати і чути, працювати у колективі і самостійно, бажання і вміння думати, прагнення дізнаватися щось нове. Сформувати усі ці навички, займаючись з дитиною вдома, складно, а от заняття у групах підготовки до школи відкривають перед учителями і майбутніми учнями нові можливості.

Практика переконує, що ефективними заняття у таких групах будуть лише тоді, коли вчитель добре розуміє

особливості розвитку дітей 5-річного віку, володіє методикою роботи з такими дітьми.

На щастя, сьогодні ми маємо широкий вибір різноманітної методичної літератури, зошитів, альбомів, енциклопедій, які надають реальну допомогу учителю у підготовці до занять з 5-річними дітьми.

Серед посібників, які стали мені у пригоді, хочу назвати комплекс "Впевнений старт" видавництва "Ранок", який складається із "Зошита майбутнього першокласника" та "Методичних рекомендацій до "Зошита майбутнього першокласника", "Альбому майбутнього першокласника", "Прописів майбутнього першокласника".

Чим приваблюють мене ці посібники? Насамперед тим, що дають можливість вирішити проблему комплексно.

По-перше, всі вони ґрунтуються на програмі розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт". Як відомо, цю програму створили саме з метою підготовки дітей до школи.

По-друге, "Зошит майбутнього першокласника" та методичні рекомендації до нього допомогли мені чітко спланувати свою роботу в групі підготовки до школи, залежно від того, який термін тривають заняття – 3, 6, 9 місяців; визначити теми занять, їхню пізнавальну, розвивальну та виховну мету та шляхи досягнення цієї мети.

По-третє, я на власному досвіді переконалася, що заняття за "Зошитом майбутнього першокласника" дійсно готують дитину 5-річного віку до системного навчання в першому класі.

Основний принцип, який застосовується у навчанні дошкільників, – принцип інтегрованості. Це передбачає зв'язок, об'єднання різних компонентів у певну систему. Саме цей принцип закладено у "Зошиті майбутнього першокласника". Кожна його сторінка підпорядкована певній темі. На перший погляд, ці теми можна об'єднати загальною назвою "Довкілля". Ознайомлення із довідками, звичайно, є важливим для дошкільника. Але, вивчаючи за допомогою зошита, наприклад, тему "Птахи навесні", дитина не

тільки знайомиться з різними птахами та дізнається, які оселі вони собі будують, а й складає речення про птахів за схемою (навчання грамоти); розв'язує задачі про птахів (логіко-математичний розвиток), розфарбовує та обводить малюнки за зразком (розвиток дрібної моторики, підготовка руки до письма). Новий матеріал не подається у готовому вигляді, а засвоюється дитиною у процесі аналізу, порівняння, виявлення суттєвих ознак. Вчитель організує і направляє пошукові дії своїх маленьких "учнів", підводить дітей до власного "відкриття".

Усі педагоги впевнені у тому, що запорукою успішного навчання у школі є вміння учня цілеспрямовано докладати вольові зусилля, встановлювати відносини з однолітками та дорослими, бачити себе очима оточуючих. Розв'язати цю задачу допоможуть малюкові сторінки "Перевір себе". Вони сприяють формуванню у дитини самоповаги, умінню оцінювати свої зусилля. Навички самоперевірки стають у майбутньому ґрунтом для правильної самооцінки результатів своєї діяльності.

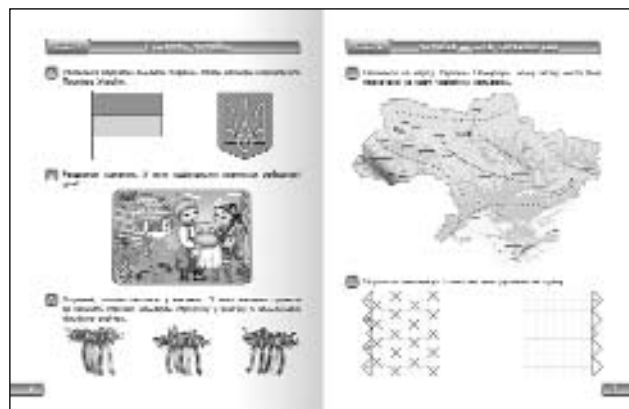
А мені ці сторінки зошта допомагають з'ясувати рівень підготовленості дитини і зрозуміти, що саме вимагає корекції.

Поширена проблема, з якою стикаються учителі, — невміння першокласників планувати свої дії, працювати за інструкцією, перевіряти результати своєї діяльності. Вирішити її допомагають "Прописи майбутнього першокласника". Це ретельно вивірена система вправ, спрямованих на розвиток дрібних м'язів руки дитини, координації та ритму рухів. Виконуючи вправу за вправою,

малюк учиться контролювати свої вольові зусилля, зосереджуватися на роботі, виконувати завдання точно, складати подумки план своїх дій і втілювати цей план у графічних малюнках. Завдання допомагають сформулювати просторове уявлення, окомір, уміння аналізувати малюнки й виконувати завдання за зразком, навчати акуратності й точності виконання вправ. Якщо вчитель допоможе учням навчитися виконувати такі вправи із задоволенням, то він уникне багатьох проблем у навчанні грамоти першокласників.

Досвід переконує, що чим більше активності й самостійності виявляє дитина, вивчаючи нове, тим скоріш вона формується як особистість. Ніщо не стимулює так активність і самостійність, як творча діяльність. Якщо дитина не отримає у дошкільні роки вдосталь власного досвіду творчої діяльності, ми матимемо безініціативного, немотивованого учня. Правильно організувати діяльність у групах підготовки до школи мені допоміг "Альбом майбутнього першокласника". Я знайшла тут методичні рекомендації щодо підготовки та проведення занять, а головне — покрокові інструкції оволодіння технічними

навичками зображувальної діяльності. Разом зі своїми маленькими "учнями" ми розглядали зразки готових робіт, а потім на аркушах-основах робили свої "маленькі шедеври". Переваги цього альбому саме й полягають в тому, що за 15–20 хвилин малюк під керівництвом дорослого опановує певну техніку і створює завершений малюнок або аплікацію. І ще кілька слів про аркуші-основи. Завдяки роботі з ними малюк задовольняє свою потребу у творчості, а ми, педагоги, ненав'язливо привчаємо дитину робити не тільки те, що вона хоче, а робити так, як треба. Тематика малюнків та аплікацій, запропонованих в альбомі, дає можливість використовувати цей посібник і під час занять, теми яких визначені у "Зошиті майбутнього першокласника", і на окремих заняттях з образотворчого мистецтва. А ще, і це дуже важливо для успішного навчання дитини у школі, альбом дає можливість залучити батьків до спільної роботи з дітьми: батьки вчаться допомагати своїй дитині працювати за інструкцією, бути терплячими, разом з дитиною досягати успіху!

Тепер, коли я працюю в групі підготовки до школи, я добре знаю, що від моєї роботи залежить, якими будуть мої майбутні учні. І я намагаюся давати їм найкраще, те, що відповідає їхнім вимогам тепер і принесе користь в майбутньому.

